

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IX. (a) Idem Abbatib. S. Cadmundi, & de Remescia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT VIII.

Idem (a) *Vigiliensi Episcopo.*

(b) Sponsam autem alterius, si (c) est nubili ætati proxima, nullus consanguineorum aliquando sibi matrimonio potest copulare.

NOTÆ.

1. (a) *Vigiliensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc titul. cap. 7.* & post Concilium Lateran. p. 6. cap. 3. & p. 2. cap. 4. In dicta autem collectione additur pars capituli *cum sit Romana*, ut cognoscamus in præsentem referri partem textus in cap. *cum sit Romana*, de *simonia*. Etiam alia pars hujus textus extat in cap. 11. de *de spons. impub. in 1. collect.* De *Vigiliensi* dicere egi in cap. 8. de *etate & qualitate*.
2. (b) *Sponsam*] De præsentitantum, exponit Cujac. *hic*; sed rectius Petrus Gregor. *inc. 4. supra*, etiam de futuro exponit, propter impedimentum publicæ honestatis, de quo egi in *ditto cap. 4.*
3. (c) *Si est nubili ætati.*] In hac sexta collectione legitur, *maximè*; sed certè abundat, & est Glossa Alani antiqui compilatoris; cum etiam non sit nubili ætatis sponsa, non possit defuncto sponso ab ejus consanguineo in uxorem duci, cap. 6. de *de spons. impub.* Nec contrarium probatur in verbis relatis; nam in eis non inteadit Alexander III. docere, non aliter ex sponsalibus oriri impedimentum publicæ honestatis cum sponso consanguineis, quàm si sponsa esset nu-

bili ætatis, cum spondebatur; sed sponsam consanguineis non posse consanguineum in uxorem ducere, si nubili ætatis est: nam si non est nubili ætatis, ex alia potissimum ratione eam ducere non valet, videlicet ob ætatis defectum: & ita verba relata respiciunt potius matrimonium contrahendum à consanguineo, quàm sponsalia celebrata à sponso; quia nihil interest si sponsalia valuerunt, an esset nubili ætatis, vel non, puella, ut à consanguineo sponsi duci non possit. Quæ interpretatio facile probatur, si textus hic legatur prout jacet in cap. 11. de *de spons. impub. in 1. collect.* ubi ita habetur: *Si puella infra XII. annum alicui desponsata fuerit, vel sponsus aliquam infra XIII. annum desponsavit, antequam ad annos pervenerat matrimonio aptos, à pactione nuptiali recedere, & ad aliud matrimonium convolare non possunt. Sed cum puella ad nubiles annos, & sponsus ad annos aptos matrimonio pervenerit, tunc de pactione illa complenda vel recipienda sunt audiendi; & ad complendum matrimonium ab eis, qui matrimonium juraverant, commonendi. Sponsa autem si nubili ætati proxima est, nullus consanguineorum sponsi potest eam sibi matrimonio copulare.*

CAPUT IX.

(a) *Idem Abbatib. S. Cadmundi, & de Remescia.*

EX parte Eminæ mulieris intimatum est auribus nostris, quod Andreas sibi coram sacerdote quodam & diacono, & aliis plerisque, tam clericis, quàm laicis ad hoc convocatis juramentum præstitit, quod eam ab eo tempore pro conjuge teneret, & ei sicut uxori fidem servaret: ipsa quoque eidem Andree juramento præstito promisit se illum pro marito habituram, & fidem ei tanquam proprio viro servaturam. Quo facto in eadem domo diu cohabitantes sibi liberos præcreaverunt: procedente verò tempore prænominatus Andreas contra juramentum præstitum prænominatam Eminam & filios ex ea procreatos reliquit, & ab eorum cohabitatione recessit. Quia igitur nemini licet uxorem suam sine manifesta causa fornicationis dimittere, & tunc eam sibi reconciliare debet, aut ipsam vivente (b) continere; nec nos sustinere debemus, ut prædictus Andreas juramenti præstiti religionem infringat: d. v. per A. f. p. m. quat. rei veritate diligentius inquisita, si prout superius dictum est, ita esse inveneritis, eundem Andream moneatis studiosius, ut suæ salutis consulens, & superinductam, quam habet, prius dimissam, ad uxorem suam redeat, & eam maritali affectione pertractet, & reatum suum condignam saraqat poenitentiam expiare. Quod si commonitioni vestra acquiescere forè noluerit, vos eum, & superinductam omnino. & ap. rem. excommunicationis vinculo innodetis, & usque ad dignam satisfactionem præcipiatis ab omnibus sicut excommunicatos cautius evitari.

1. (a) *Dem.*] Ita etiam legitur in prima collectio-
Ine, sub hoc titul. cap. 8. & post Concil. Late-
ran. part. 6. cap. 15. non ita, sed *Abbatibus San-*
cti Cadmundi & de Ramescia, legendum esse
 jam notavit Cujac. *in presenti.* De Abbate fan-
 cti Cadmundi egi *in cap. Abbas*, de his quæ vi.
 De monasterio de Ramescia egi *in cap. 2. de dolo*
& contumacia.
2. (b) *Continere.*] Quatenus per adulterium dis-
 solvatur matrimonium quoad forum, ita ut
 non possit innocens vivente adultera aliud inire
 conjugium, exposui *in Can. 9. Concil. 9. Illi-*
ber.

COMMENTARIUM.

3. **C**onsensum legitime præstitum per verba,
 Caut legitima signa, desiderari pro forma
 matrimonii, supra *in cap. 7.* probavi: unde con-
 sultus fuit Alex. III. in præsentī casu, an cum
 vir promisit, seu juravit, se ab eo tempore mu-
 lierem aliquam habituram pro uxore, & tan-
 quam uxori suam fidem servaturam, & vicissim
 illa promisit eum habituram pro se marito, &
 quasi marito suo fidem servaturam, validum
 contrahatur matrimonium, ita ut maritus uxo-
 rem hac forma ductam deserens cogendus sit ad
 eam redire? Et respondet Alex. III. cogendum
 esse ad eam redire, & matrimonium validè, &
 efficaciter fuisse celebratum. Dubitandi ratio ex
 eo nascebatur, quod verba contractus matrimo-
 nii collata in tempus futurum, non inducunt
 matrimonium, sed sponsalia de futuro, *cap. de il-*
lis, §. cap. si inter 31. hoc titul. sed illa verba, *pro*
conjugē habiturum, sunt futuri temporis: ergo
 consensum de præsentī ad matrimonium neces-
 sarium non expriment. Sed meritò contrarium
 decrevit Alex. III. Ut autem huic dubitandi ra-
 tioni aliqui satisfaciant, affirmant in præsentī
 textu ideo per ea verba matrimonium declarari
 contractum, quia postea copula sequuta fuit in-
 ter sponfos, ut ex integra supra relata constat.
 Unde cum sponsalia quantumvis de futuro con-
 tracta, copulā sequutā transeant in matrimo-
 nium, *cap. is qui fidem, infra hoc titul.* ideo in
 præsentī casu, tanquam matrimonio ritè contra-
 cto, cogitur maritus redire ad eam uxorem. Ve-
 rum licet hæc interpretatio sustineri possit, ta-
 men cum Raymundus omisisset ea verba, *Quo*
facto in eadem domo diu cohabitantes liberos pro-
creaverunt; satis innuit perdoctus vir, adhuc
 eā copulā non sequutā, per verba supra relata

legitimè matrimonium de præsentī contrahi;
 siquidem illis verbis omisiss decisionem tran-
 scripsit. Quare dicendum est in præsentī specie
 ea verba, *ab eo tempore*, &c. importare matri-
 monium de præsentī, ut rectè docuerunt Palu-
 danus *in 4. distinct. 27. p. 2. art. 4. concl. 4.* Covarr.
in 4. 2. p. cap. 4. §. 1. Gutierrez *canonic. qq. cap. 21.*
num. 30. Marcus Antonius *lib. 5. instit. tit. 11. num.*
45. Canisius, & Cujacius hîc. Nec obstat du-
 bitanti ratio supra adducta; nam procedit quan-
 do verba collata in futurum respiciunt princi-
 pium actus, secus si denotent executionem
 actus jam perfecti, ut in præsentī casu; hæc
 enim verba, *pro conjugē te habeo*, denotent exe-
 cutionem matrimonii; quia non potest mulier
 pro conjugē haberi, nisi præcedat matrimo-
 nium; ac proinde per hujusmodi verba videntur
 conjuges de præsentī contraxisse, argumento le-
 gis *illud 77. de acquir. heredit. cap. prater ea 5. de*
officio delegat. l. 2. ff. de jurid. Et quia quidem
 non apposuit, videtur præsentī die se obligare,
l. eum, qui Calendis, ff. de verb. obl. præsentit. Glos.
1. hîc, & per textum ibi in cap. si quis de vitiis 30. q.
5. Non tamen ex hoc intellectu bene deducunt
 Joannes Andreas, Abbas, & Præpositus hîc,
 Gutierrez *d. cap. 21. num. 7.* & alii relati à Covar.
2. p. cap. 4. §. 1. n. 6. quod per hæc verba, *non ha-*
beo aliam in uxorem nisi te, censetur contractum
 matrimonium de præsentī; siquidem repugnat
 proprietas verborum de futuro, quæ non in-
 ducunt consensum de præsentī; & verba hæc,
habeo te in uxorem, non matrimonium, sed
 sponsalia de futuro important. Præsentis autem
 decisio procedit in foro exteriori, in foro ve-
 rò conscientie attendendus est animus ejus,
 qui ea verba protulit; an videlicet animum
 habuerit statim contrahendi, vel purè, vel
 conditionaliter, de futuro, vel de præsentī; quia
 in eo foro animus semper attenditur, *cap. tua*
nos, infra hoc titul. docent Sotus *in 4. distinct.*
29. questio. 2. arti. c. 3. Gutierrez *ubi supra.* Tan-
 dem notandum est, quod in foro exteriori ea
 verba important sponsalia tantum, si inter
 contrahentes actum est de sponsalibus contra-
 hendis; quia à contrahentium mente non est
 recedendum, *dist. cap. tua nos, leg. semper 34.*
Digest. de reg. jur. Canisius hîc, Covar. sup. nu-
mer. 4. Gutierrez *num. 18.* qui idem resol-
 vunt, quando ex consuetudine regionis spon-
 salia hîc sæpe contrahi solent: Marcus Anto-
 nius *supra*, qui monet parochos, ut hujus-
 modi verba obscura non admittant, sed com-
 pellant contrahentes expressè, explicitè que
 consentire.

CAPUT X.

Idem (a) *Pictaviensi Episcopo.*

EX literis ven. fratris nostri (b) Salvon. Episcopi accepimus, quod cum duo nobiles
 viri sui Episcopatus W. S. de Mostrand, & B. de Mauritania, filios & filias impube-
 scentes haberent, & spe pacis inter eos conciliandæ ita inter se convenerint, quod
 filios & filias mutuis ad invicem matrimoniis sociarent, & hoc tam patres, quam fi-
 lii sub juramento se facturos (c) promiserint, inter quos G. prædicti B. consentiente
 patre, semul & iterum accipere in uxorem juravit: cumque ipso volente ad alia
 vota